

Beleidsmonitor

Beleidskader sport en gezondheid 2019 - 2023

Indicatoren tussenrapportage

Oktober 2021

Inleiding en leeswijzer

Het is tijd voor een tussenrapportage voor het beleidskader Sport en Gezondheid 2019 – 2023 “Samen maken we de stad gezond en actief”. In de tussenrapportage geven wij een tussentijds overzicht op de indicatoren in het beleidskader. Om zo te zien hoe de verwachte effecten van het beleid zich ontwikkelen.

De realisatiewaarden zijn rood (ongunstige ontwikkeling), groen (gunstige ontwikkeling of doel al behaald) of zwart (neutraal).

Om het palet van Sport en Gezondheid iets breder weer te geven dan alleen sec de indicatoren zijn achteraan aanvullende cijfers weergegeven.

Ambities

Iedere Leidenaar heeft een gezonde en actieve leefstijl

1. Leidenaren hebben kennis van een gezonde en actieve leefstijl
2. Leidenaren gaan verantwoord om met genotmiddelen
3. Leidenaren hebben een gezond gewicht
4. Leidenaren bewegen voldoende
5. Leiden heeft sterke en toekomstbestendige sportverenigingen

De fysieke leefomgeving bevordert sporten, spelen en bewegen

6. De openbare ruimte is beweegvriendelijk
7. Leiden heeft aantrekkelijke, duurzame en multifunctionele sportvoorzieningen

Ambitie 1: Leideners hebben kennis van een gezonde en actieve leefstijl

De ambitie is bereikt als de ervaren (positieve) gezondheid van de inwoners van achterstandswijken is verbeterd.

Ambitie 2: Leidenars gaan verantwoord om met genotmiddelen

Indicator / doelstelling	0-meting	1-meting	streefwaarde
ALCOHOL: % 11 - 18 jarigen dat nooit alcohol heeft gedronken	59%	56% (2019)	70%
% 19 - 64 jarigen dat niet overmatig drinkt	92%	93% (2020)	93%
% 65-plussers dat niet overmatig drinkt	88%	91% (2020)	90%
ROKEN: % 11 - 18 jarigen dat nooit heeft sigaretten of shag heeft gerookt*	71%	92% (2020)	80%
% 19 - 64 jarigen dat niet rookt	78%	80% (2020)	80%
% 65-plussers dat niet rookt	89%	91% (2020)	90%
DRUGS: % 11 - 18 jarigen dat geen (nooit) hasj/wiet heeft gebruikt*	-	89% (2019)	96,5%
% 11 - 18 jarigen dat geen (nooit) harddrugs heeft gebruikt*	97,5%	98,1% (2019)	98%
% 19 - 64 jarigen dat geen softdrugs heeft gebruikt	86%	84% (2020)	88%
% 19 - 64 jarigen dat geen harddrugs heeft gebruikt	92,8%	90% (2020)	93%

*In 2019 heeft 18% ooit e-sigaretten gerookt; dit is in 2013 niet gevraagd en kan een deel van de stijging van niet-roker van sigaretten en shag verklaren

Ambitie 3: Leidenars hebben een gezond gewicht

Indicator / doelstelling	0-meting	1-meting	streefwaarde
% van de 11 - 18 jarigen dat geen overgewicht heeft (wordt niet meer gemeten in 2019)	91%*	-	92%*
Vervangend voorstel: % van de 11-18 jarigen dat zichzelf niet te zwaar vindt	78%	82% (2019)	NNB
% van de 19 - 64 jarigen dat een gezond gewicht heeft	62%	63% (2020)	65%
% van de 65 plussers dat een gezond gewicht heeft	46% (2016)	44% (2020)	50%

Ambitie 4: Leidenars bewegen voldoende

Indicator: 80% van de Leidenaren voldoet aan 'de beweegrichtlijn'

Voor een gezonde en actieve leefstijl is voldoende beweging essentieel. Onze ambitie is dat meer Leidenars aan de beweegrichtlijn voldoen (zie kader hiernaast). In de Stads- en Wijkenquête is, ook in 2021, gevraagd naar de Norm Gezond Bewegen en de Fitnorm (zie hieronder). Hiermee is een reeks opgebouwd en deze norm is duidelijker omschreven om uit te vragen in een schriftelijke vragenlijst. Het betekent wel dat de streefwaarde niet aansluit op de realisatiewaarden. In de cijfers van 2021 zien we mogelijk een effect van de coronacrisis: mensen zijn minder gaan sporten, maar wel veel gaan bewegen (wandelen!).

Indicator	Realisatiewaarde 2017	Realisatiewaarde 2019	Realisatiewaarde 2021	Streefwaarde*** 2023
% van de Leidenaren dat voldoet aan de Norm Gezond Bewegen *	63%	65%	58%	80%
% van de Leidenaren dat voldoet aan de Combinorm (Norm Gezond Bewegen en/of de Fitnorm**)	71%	74%	66%	80%

* Norm Gezond Bewegen: min. 5 dagen per week 30 minuten per dag lichaamsbeweging

** Fitnorm: min. 3 keer per week 20 minuten per keer inspannend sporten of zware lichaamsbeweging

*** De streefwaarde heeft betrekking op de 'beweegrichtlijn'. Deze hebben we niet gemeten.

Ambitie 5: Leiden heeft sterke en toekomstbestendige sportverenigingen

Door o.a. ondersteuning van de breedtesport coördinator continueren we de ontwikkeling van sterke en toekomstbestendige sportverenigingen. In het tweede gedeelte van de looptijd van dit beleidskader zullen wij nadere invulling van deze ambitie bepalen als er met de sportverenigingen draagvlak over is wat dit inhoudt. Ook in het Sportakkoord komt deze ambitie terug. Een van de doelstellingen in het Sportakkoord is 'Leidse sportverenigingen hebben voldoende vrijwilligers, professioneel kader bestuursleden.

Tijdens de corona is het sportplatform opgericht, een samenwerking tussen de LSF, STL en de gemeente. Dit platform had en heeft als doel verenigingen te ondersteunen.

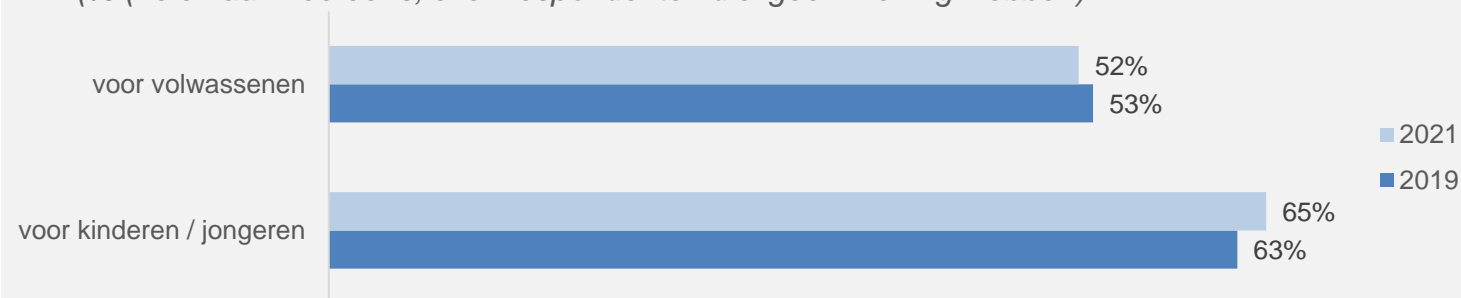

Ambitie 6: de openbare ruimte is beweegvriendelijk

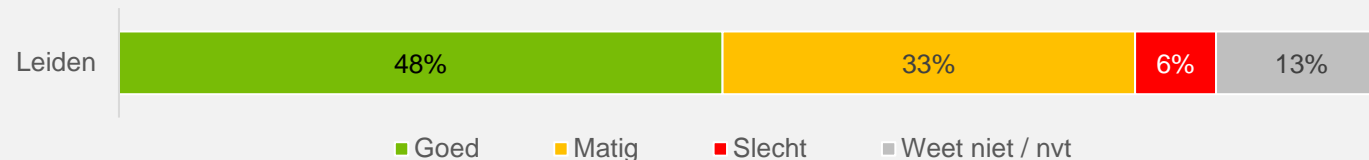
Indicator: meer mogelijkheden tot sporten en bewegen in de openbare ruimte

In mijn buurt zijn er voldoende mogelijkheden om te sporten, bewegen of spelen....

(% (helemaal mee eens, excl. respondenten die 'geen mening' hebben)

Hoe aantrekkelijk vindt u de openbare ruimte in Leiden om te sporten, spelen of anders te bewegen?

Bron: Stads- en Wijkenquête

Ambitie 6: de openbare ruimte is beweegvriendelijk

Indicator: meer mogelijkheden tot sporten en bewegen in de openbare ruimte

Om meer mogelijkheden tot sporten en bewegen in de openbare ruimte te creëren zijn in 2021 de Leidse Beweegsleutels vastgesteld. De Leidse Beweegsleutels zijn bouwstenen voor een beweegvriendelijke openbare ruimte die uitnodigt tot sporten, spelen, bewegen en ontmoeten. De Beweegsleutels vormen een belangrijke sleutel tot het stimuleren van het beweeggedrag van Leidenaren en leveren een bijdrage aan de ambitie om Leiden een gezondere stad te maken. De Beweegsleutels worden toegepast bij ontwikkelingen in de hele stad.

De sportstimuleringsregeling heeft ook in 2020 en 2021 projecten (voorwaardelijk) gehonoreerd om meer mogelijkheden tot sporten en bewegen in de openbare ruimte te stimuleren.

Ambitie 7: Leiden heeft aantrekkelijke, duurzame en multifunctionele sportvoorzieningen

Onze ambitie 'Leiden heeft aantrekkelijke, duurzame en multifunctionele sportvoorzieningen' is bereikt als:

- **Er meer ruimte is voor groeiende sporten (zoals hockey en rugby)**

- Het college kan de gewenste uitbreiding van de hockeycapaciteit niet uitwerken. In de commissievergadering van 31 augustus 2021 is gebleken dat de gemeenteraad verdeeld is over de mogelijke locatie waar die uitbreiding gerealiseerd zou moeten worden. Het college heeft de raad hierover per brief geïnformeerd (zie brief: Z/21/3286801). Een andere doelstelling is het uitbreiden van rugbyscapaciteit in Leiden. Dat is nu tijdelijk gebeurd door een sportveld op sportpark De Vliet in gebruik te geven aan RC DIOK. Voor de langere termijn is de inzet om een extra rugbyveld op sportpark De Mors te realiseren. De gemeenteraad heeft op 16 september besloten om met dit project te starten. Hiervoor is ook reeds een bedrag voor de geraamde projectkosten beschikbaar gesteld, ad €3,41 mio. Voor dit project wordt nu een projectleider geworven.

- **Er ruimte is voor nieuwe sporten**

- Er zijn twee calisthenics voorzieningen aangelegd: een in het Huigpark, een op het Bètaplein. Daarnaast wordt er onderzoek gedaan naar de wens om een urban skatepark. Daarnaast gaan we aan de slag met de realisatie van vier sportvoorzieningen in de openbare ruimte voor de ongebonden sporter ter compensatie van een van de te verdwijnen voetbalvelden in Vlietzone-midden. Hiervoor is een bedrag van bijna 1 miljoen beschikbaar gesteld. Hierover wordt de raad voor het zomerreces van 2022 geïnformeerd.

Er komt een compact freerunning parcours (urban sports) bij het indoor sportcentrum, dat qua vorm lijkt op de ingang van de huidige Vijf Meihal; een knipoog naar het verleden.

In de buitenruimte rondom combibad en ijsshal De Vliet is ruimte gecreëerd voor urban sports. In het gebied ligt een netwerk van paden dat een thematische inrichting krijgt als hardlooppad. Doordat ruimten ingepast zijn voor de mogelijke (latere) plaatsing van trim- en bootcampelementen is het terrein zowel overdag als 's avonds geschikt voor (ongeorganiseerde) buitensport. Er wordt vooralsnog uitgegaan van de plaatsing van enkele eenvoudige bootcamp elementen, gesitueerd aan de voorzijde van het buitenbad rondom het ingetekende basketbalveld aan de voorzijde van het buitenbad.

Ambitie 7: Leiden heeft aantrekkelijke, duurzame en multifunctionele sportvoorzieningen

Onze ambitie 'Leiden heeft aantrekkelijke, duurzame en multifunctionele sportvoorzieningen' is bereikt als:

- **Sportparken openbaar en toegankelijk zijn voor multifunctioneel gebruik**

- In de huidige situatie is het zo dat sportparken Noord en Boshuizerkade toegankelijk zijn voor de wijk, daarnaast is Incluzio op sportpark Montgomery extra aanwezig dankzij de Sportplaza's. Intern denken we na over manieren waarop de ervaring van opengestelde parken kunnen optimaliseren voor alle betrokken partijen, denk hierbij aan de wijk, verenigingen maar ook de gemeente zelf.
- MeldDesk helpt bij het terugbrengen en adequaat reageren op schades, waardoor de sportparken veilig, heel en schoon zijn. In aanvulling hierop lopen we jaarlijks een schouw met de verenigingen om gezamenlijk de staat van onderhoud te controleren.
- Op sportparken waar dat kan, bijvoorbeeld bij de Cronesteijkade, proberen wij om meerdere sporten op een sportpark te faciliteren. In dit geval gaat het om hockey en korfbal.

- **We het gebruik van sportaccommodaties hebben geoptimaliseerd**

- Voor de binnensport zullen de indelingscriteria ingaan in seizoen 2022/2023. De komst van de nieuwe accommodaties geeft de kans om op een andere manier naar de indeling van de zalen te kijken, waarbij we kunnen sturen op optimale bezetting en extra ruimte voor sporten die groeien.
- De coronaperiode heeft ook van ons gevraagd om creatief te werk te gaan. Bij het sluiten van de binnensportaccommodaties hebben we circus miloco en gymnsport Leiden gefaciliteerd op het terrein van de Leidsche boys. Aanvankelijk een project om samen zo veel mogelijk jonge Leidenaren in beweging te krijgen, maar dat heeft uiteindelijk geleid tot een structurele samenwerking.

- **We maatregelen hebben genomen om het sportvastgoed te verduurzamen**

- Het college heeft in oktober 2021 het beheerplan sport 2022-2026 vastgesteld waarin verduurzaming van het gemeentelijk sportvastgoed verwerkt, inclusief de financiële dekking. Vanwege de plannen tot herontwikkeling van sportpark Morskwartier is bij het opstellen van het nieuwe beheerplan geen rekening gehouden met de verduurzaming van de bestaande gebouwen op dit sportpark. Hiervoor worden op dit moment alsnog plannen ontwikkeld. De financiële dekking daarvoor is nog niet geregeld. De gemeente informeert de buitensportverenigingen over de gemeentelijke duurzaamheidsmaatregelen en trekt waar mogelijk samen op met de clubs die hun verenigingsgebouwen willen verduurzamen. Daartoe voert de gemeente specifieke duurzaamheidsgesprekken met de buitensportverenigingen.

Ambitie 7: Leiden heeft aantrekkelijke, duurzame en multifunctionele sportvoorzieningen

Indicator: rapportcijfer voor de kwaliteit van de sportaccommodaties is minimaal een 7

Indicator / doelstelling	0-meting	1-meting	streefwaarde
Rapportcijfer voor de kwaliteit van de sportaccommodaties	7,0 (2019)	7,2 (2021)	7,0

Bron: Stads- en Wijkenquête

Voor deze ambitie is één kwantitatieve indicator met een streefwaarde opgesteld; een rapportcijfer voor de kwaliteit van de sportaccommodaties. Ook over ‘gastheerschap’, en dienstverlening is informatie beschikbaar vanuit het onderzoek onder gebruikers van sportaccommodaties, zoals over de klachtenmeldingen (links) en gastvrijheid van de beheerder (onder)

Bekendheid en tevredenheid klachtenmeldingen over sportaccommodaties

Bron: Onderzoek Tevredenheid sportaccommodaties 2020

Indicatoren over alcohol

Indicator	0-meting	1-meting
% 11-18 jarigen dat ooit heeft gedronken	42% (2013)	44% (2019)
% 11-18 jarigen dat recent heeft gedronken	33% (2013)	24% (2019)
% 19-64 jarigen dat overmatig drinkt*	8% (2016)	7% (2020)
% 65+ dat overmatig drinkt*	12% (2016)	9% (2020)
% 19-64 jarigen dat zwaar drinkt**	13% (2016)	12% (2020)
% 65+ dat zwaar drinkt**	8% (2016)	6% (2020)

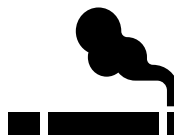
* Overmatig drinken: gemiddeld minstens 21 glazen (mannen) of 14 (vrouwen) per week

** Zwaar drinken: regelmatig bij één gelegenheid minstens 6 (mannen) of 4 (vrouwen) glazen

Bron: GGD-peilingen

Indicatoren over roken

Indicator	0-meting	1-meting
% 11-18 jarigen dat ooit sigaretten heeft gerookt	29% (2013)	8% (2019)
% 11-18 jarigen dat wekelijks sigaretten heeft gerookt	11% (2013)	3% (wekelijks)* (2019)
% 11-18 jarigen dat ooit waterpijp heeft gerookt**	33% (2013)	-
% 11-18 jarigen dat recent waterpijp heeft gerookt**	15% (2013)	-
% 19-64 jarigen dat rookt	22% (2016)	20% (2020)
% 65+ dat rookt	11% (2016)	9% (2020)

* Dagelijks wordt niet meer gevraagd, daarom wekelijks opgenomen in de tabel

** Waterpijp wordt niet meer gevraagd

Bron: GGD-peilingen

VRAAG: is de indicator voor 11-18 jarigen bedoeld als: recent (94%) geen hasj/wiet of NOOIT (89%) Er staat: heeft geen hasj/wiet, dus ik denk NOOIT. Maar in de lijst met streefwaarden staat RECENT)

Indicatoren over drugs

Indicator	0-meting	1-meting
% 11-18 jarigen dat recent hasj/wiet heeft gerookt *	5,5% (2013)	5,8% (2019)
% 11-18 jarigen dat recent harddrugs heeft gebruikt	1,0% (2013)	0,5% (2019)
% 19-64 jarigen dat softdrugs gebruikt	14% (2016)	16% (2020)
% 19-64 jarigen dat harddrugs gebruikt	7,2% (2016)	10% (2020)
% 19-64 jarigen dat lachgas gebruikt	-	3% (2020)
% 11-18 jarigen dat recent lachgas heeft gebruikt	-	1,5% (2020)
% 11-18 jarigen dat ooit lachgas heeft gebruikt		6% (2019)

* In 2013 heette het cannabis; niet helemaal vergelijkbaar

Bron: GGD-peilingen

Indicatoren over gewicht

Indicator	0-meting	1-meting
% 11-18 jarigen met overgewicht	9% (2013)	-
% 19-64 jarigen met overgewicht	38% (2016)	37% (2020)
% 65+ met overgewicht	54% (2016)	56% (2020)
% 11-18 jarigen met obesitas	1,0% (2013)	-
% 19-64 jarigen met obesitas	11% (2016)	10% (2020)
% 65+ met obesitas	16% (2016)	16% (2020)
% 11-18 jarigen met ernstig ondergewicht	2,8% (2013)	-
% 11-18 jarigen dat zichzelf te zwaar vindt	22% (2013)	18% (2019)
% 11-18 jarigen dat serieus heeft gelijnd	33% (2013)	35% (2019)

Bron: GGD-peilingen

